

## Er hann altíð móður!

### Oddagrein

TAD mundi verða móttikið av flestu siggjarunum her fyrri sum ársins skemtisøga, tá Føroya logmaður, bar í bótufłaka fyrri niðurgerandi skriviningi hjá partamanninum Óla Breckmann í Dagblaðnum mánamorgunin. Hann hevði verið so móður í drúgvu samgongusamráðingunum, at hann hevði líkasum ikki dugað at skyna á, hvat, ið hóskaði at seta á prent í Dagblaðnum og ikki. Er tað so, at tað er móðin, sum er orsök til slíka skrivning, so vildi tað verið hóskandi at spurt í formann fólkaflaksins, hvussu tað ber til, at Óli altíð er so móður. Veruleikin er tann, at hesin málburðurin og henda svínska niðurgerðingin av politiskum mótstøðumonnum - og í hesum forðum komandi samstarvsmönnum - er ikki eindomi. Hon er afturvendandi. Men gott tað sama - at ÓB fór so langt hesaferð, tí hetta hevur fingið ílt í hansara egnu. At logmaður so eisini fer í útvarpið og sigur, at skrivining hjá formanninum í hansara egnu tingbólki í, líkast ongum og átti ikki at verið komin fyrri, eru heilt nýggir tónar frá leiðslu fólkaflaksins.



TAD er neyvan nakar, sum áhaldandi gjøgnum so mong ár, hevur víst á hesa óhugnaligu og niðurgerandi skrivning Óla Breckmanns sum Sosialurin. Vit hava ferð eftir ferð spurt, hvussu tað ber til, at ikki fólkaflaksfólk taka til orðanna móti hesi ómenniskjansligu skrivning. Nú hava vit so fingið váttað frá landsins hægsta leiðara og frá leiðara fólkaflaksins, at skrivining hjá Óla Breckmann í Dagblaðnum, har gjordur varð gjørt burtur úr meðferðini hjá formanni tjóðveldisflaksins, hoyrði ongastaðni heima. Altíð eitt framstíg. Men har er eitt men. Fyri líkasum at slætta sjógvn og fyrri at hála í land aftur, sigur Anfinnur Kallsberg við sjónvarpið, at royndirnar vísa, at tá tað er komið hartil, at ein samgonga er skipað, so er ÓB tann mest loyali av øllum. Spurningurin stendur tó enn ósvaraður. Hvussu ber tað til, at ein so høgtstandandi fólkaflaksmaður, kann fara av samráðingarfundi til telduna, og har svarta út teir somu persónar, sum fólkaflakskurin royndir at fáa samstarv við? Man tað veruliga vera partur av taktikk fólkaflaksins, at Óli skal gera hesa - soleiðis at hann eftir eitt slitt millum somu flokkar, kann fara út til veljararnar og siga: hvat segði eg. Heini O er eitt null. Eg var tann einasti, sum tordi at tala sosialistunum í tjóðveldisflokkinum imóti. Stemmið tí uppá meg.

LOYALUR sigur Anfinnur um ÓB. Ja tað verður stuttligt at víta, hvussu loyalar hann fer at vera, tá sosialistisku loysingarmenninir í tjóðveldisflokkinum fara at gera vart við seg av álvara ella tá formaðurin í Sjálvstýrissflokkinum, sum sami ÓB ongantíð hevur fílt sína politisku andstýgd fyrri, fer at reka sosialistiskan almanna- og heilsupolitik? Og tað er væl júst tað hon longu hevur lagt upp til í nýggja sessi sínum. Ja, tað verður spennandi at siggja, hvussu langt loyaltetur ÓB's røkkur.

Sosíalurín

## Sjónarmið

# Vinningur dana uppá Natostøðirnar í Grønlandi og Føroyum

Í aug./sept. 1995 skjalprógaði Carl Nolsøe, cand. polit. í føroyskum og donskum bløðum, at danski »netto«-vinn-ingurin uppá Nato-støðirnar í Grønlandi og Føroyum bert fyrri árinu 1987-1992 var í minsta lagi 39,2 milliardir kr. Danski studningurin til Grønlands (49,3 mia. kr.) og Føroyar (9,8 mia. kr.) í hesum tíðarskeiði er tá drigin frá (allar upphæddir eru umroknaðar til 1994-kr.) Keldurnar til upplýsingarnar í frágreiddingini hevur Carl Nolsøe fremst frá tíðarritinum »Military Balance«, Institute of Strategical Studies, London og frá almennum hagtølum.

Tað vildi her verið ov drúgt at komið nærri inn á hesa frágreidding, men nú ein »samsvarandi« grønlendsk kann-ing (ISIT) er í umbúning (sjá m.a. greinina hjá Dimmalætting 26. apríl) hevði tað sjálvandi havt almennan áhuga, um okkara fjølmíðlar endurgóvu um ikki annað so ein samandrætt av umrøddu frágreidding hjá Carl Nolsøe. Hon ber heitið »Norden for lov og ret« (I og II).

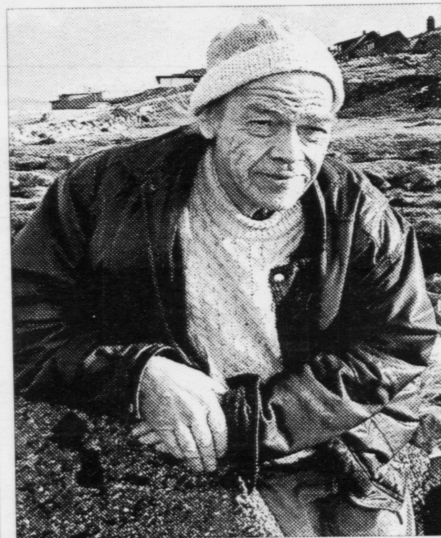
Sum skilt er nú komið í ljósmála, at tá tað í 50'unum var talan um eitt beinleiðis árligt endurgjald (frá Nato/USA) fyrri støðirnar í Grønlandi og Føroyum (eins og rindað verður fyrri Keflavík-støðina í Íslandi) vildi danska stjórnin heldur hava eina skipan, so Nato-kravið til limalondini um at nýta ein ávisan minsta-part av bruttotjódarúrtøkuni (GNP) til hernaðarendamal varð linkað samsvarandi.

Hetta ynski dana varð gingið á móti, og eydnadist tað teimum á henda hátt meira og minni at fjala tann vinn-

ing (umleið 0,7-1% av bruttotjódarúrtøkuni) teir høvdu av Nato-støðunum í Grønlandi og Føroyum.

Nevndi danski netto-vinningur uppá 39,2 milliardir kr. fyrri støðirnar í tíðarskeiðnum 1978/92 var grundaður á eina sammeting við samsvarandi hollendsku hernaðarútreiðslurnar. Verður sammett við Noreg er talið 53,9 milliardir kr. Støðirnar í Grønlandi stava frá krígsárunum, meðan støðirnar í Føroyum eru frá miðskeiðis í 50'unum og eitt sindur seinni (Loranstøðin). Danski nettovinningurin tey 14 árin, ið Carl Nolsøe nýtir sum dømi, myndar sostatt bert ein part av samlaða vinningi dana uppá støðirnar fram til í dag. Alt í alt verður tað tí tilsamans møguliga talan um eitt 3-sífráð milliardatal roknað eftir dagsins krónuvirði! Blokkstuðulin er og verður ein sovikkodi sama hvar hann kemur frá, og ætlanin mín her er tí sjálvandi ikki, at vit skulu krevja endurgjald fyrri okkara part av danska risavinninginum uppá Nato. Hin vegin verður ein fullfíggað uppperð av ósemjunum millum bæði londini, at **mytan** um tann neyðars danska skattaborgaran, sum má bløða fyrri síni norðuratlantisku hjálond, nú verður manað niður í jørðina einaferð með alla. Nevndu »Nato-tøl« eru orcingiliga, og sýna at tá saman um kemur eru tað danir, ið kunnu takka síni hjálond fyrri ein ikki óumvarðandi part av sinari egnu velferð! - Bankamalið er »peanuts« í mun til tann veruleika, ið her byrjar at grøgva fram.

Neyvan lakrantíð áður (1993 danska undantikið) hava dansku fjøl-



miðlarnir niðurgjort føroyingar - »fjalla-apurnar í Norður-atlantshavi« - sum í hesum døgum. Kanska er tað einki at siga til, tá helst 2/3 av dønnum - Nyrup, Lykketoft, Jelved, Kirsten Jacobsen v.fl. fyrri at takka - eru mest sum púra sannfördur um, at stóru partur av tí skatti tey rinda fer til havnir, berghol og »sekssporet motorvej til Lars Tyndskids hønsehús« (Ekstrabladet) í Føroyum?

Stemplaðir sum skuld-arreyvar og biddarar standa vit frustreraðir og máttleysir í øllum samráðingum á Christiansborg. Tað má ikki henda. Fremsta uppgávan hjá okkara nývalda landsstýri og ikki minst okkara umboðum á danatingi má tí vera, at gera »danska Palleben« púra greitt - slá tað inn við sjeitumma seymin, so tað rungar eftir - hvør ið í veruleikanum skyldar hvørjum hvat. Avvarðandi danskir ráðharrar eru sjálfandi fullvitandi

um hesi viðurskifti (Uffe Ellemann Jensen mest sum reypar beinleiðis av tí í síni bók »Din egen dag er kort«), so frá teimum mugu vit rokna við einum slutri fyrri ein slatur.

Vit fáa onga veruliga uppperð við danir, hóast kanska eitt sømulit úrslit í bankamálunum. Samleikin um vinning dana uppá Nato-støðirnar er minst líka týðningarmikil og má fram í ljósið nú, skulu danir og føroyingar hava vónir um nakrantíð at kunna siggja hvønn annan í eyguni sum frælsar menniskjur. - Tað má tí vera eitt fólakrav til okkara nývalda landsstýri at hesin spurningurin verður tikið upp á fyrsta fundi við danir.

Í 600 ár hava vit búið undir dana-bøgu. Nú er brostið fyrri nev. Eftir stendur so at siggja um ungin veruliga hevur vilja at bróta seg út.

Tormóður Dahl